

Prognoza cen rynkowych podstawowych produktów rolno-żywnościowych

Tadeusz Plichta

Rynek zbóż

Utrzymujący się duży popyt eksportowy na pszenicę konsumpcyjną hamował spadek cen tego ziarna. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, w marcu 2015 r. przeciętna cena zakupu pszenicy konsumpcyjnej ukształtowała się na poziomie 737 zł/t - o 0,2% wyższym niż w poprzednim miesiącu. W tym czasie jęczmień paszowy i żyto konsumpcyjne potaniały o 3 - 4%, kukurydza o 2%. W porównaniu z analogicznym okresem sprzed roku, ceny pszenicy i jęczmienia były niższe o 9%, a kukurydzy o 13%. Należy zaznaczyć, że polskie zboże jest znacząco tańsze niż w Europie Zachodniej.

W Unii Europejskiej zbiory zbóż w 2014 r. były rekordowe (o 7% większe niż w 2013 r.) i wyniosły blisko 324 mln ton. Tym samym zasoby zbóż (suma zapasów i zbiorów) wzrosły również o 7%, w porównaniu z poprzednim sezonem, do 349 mln ton. Takie zasoby, przy zużyciu szacowanym na 289 mln ton (wzrost o 3%), pozwalają na zwiększenie eksportu ziarna z UE, a jednocześnie ograniczają zapotrzebowanie na ziarno z importu. Ocenia się, że unijne zapasy na koniec sezonu 2014/2015 mogą wynieść 32 mln ton. Będzie to poziom o 25% wyższy niż na początku sezonu.

Krajowe zapasy zbóż na początku sezonu 2014/2015 zostały oszacowane przez GUS na 1,5 mln ton, tj. na poziomie o 55% niższym niż rok wcześniej. W Polsce, podobnie jak w UE, zbiory zbóż były rekordowe. GUS wycenił je na 31,9 mln ton, tj. o 12,3% powyżej poziomu z 2013 r.

Do czynników wpływających na poziom cen należy zaliczyć przede wszystkim:

- światowe zapasy i produkcję w sezonie 2014/2015,
- zapasy i produkcję w krajach WNP w sezonie 2014/2015,
- zapasy i produkcję w UE w sezonie 2014/2015,
- krajowe zapasy i produkcję w sezonie 2014/2015,
- zużycie krajowe,
- handel zagraniczny.

Z uwagi na duże zasoby zbóż na świecie, w Europie i w Polsce, uwzględniając aktualną i przewidywaną sytuację podaży-popytową oraz wahania sezonowe, Zespół Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolniczych, powołany przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego ocenił, że przeciętne ceny skupu zbóż w Polsce do września 2015 r. mogą kształtować się następująco:

pszenica ogółem 640 - 680 zł/t,

pszenica konsumpcyjna 670 - 710 zł/t,
żyto 490 - 520 zł/t.

Rynek wieprzowiny

Po trwającym od sierpnia 2014 r. spadku cen, w lutym 2015 r., w Polsce odnotowano wzrost przeciętnej ceny skupu trzody chlewnej. W lutym 2015 r., tak jak w poszczególnych miesiącach 2014 r., średnia krajowa cena skupu żywca wieprzowego była jednak niższa niż przed rokiem. Sytuacja ta spowodowana była m.in.: rosnącą produkcją wieprzowiny w UE, w tym w Polsce oraz rosyjskim embargiem na unijne produkty wieprzowe.

Do czynników wpływających na poziom cen należy zaliczyć:

- krajowe pogłowie trzody chlewnej oraz produkcję żywca wieprzowego w Polsce i UE,
- handel UE z krajami trzecimi oraz handel światowy,
- polski handel zagraniczny,
- prywatne przechowywanie,
- krajowe spożycie.

Od akcesji Polski do UE krajowe ceny skupu trzody chlewnej w dużym stopniu są uzależnione od unijnych cen wieprzowiny oraz relacji złotego i euro. W 2015 r. (według KE), w następstwie przewidywanego wzrostu unijnej produkcji mięsa wieprzowego o około 0,3 mln ton oraz eksportu netto produktów wieprzowych o około 0,1 mln ton (w ekwiwalencie mięsa), podaż wieprzowiny w UE może być większa niż w roku 2014. W związku z tym w 2015 r. przeciętne unijne ceny mięsa wieprzowego mogą być niższe niż rok wcześniej.

Zwiększenie podaży wieprzowiny w UE, w tym w Polsce, może być na tyle duże, iż krajowe ceny trzody chlewnej mogą nie wykazać sezonowego wzrostu cen w trzecim kwartale 2015 r. Zespół Ekspertów ocenia, że we wrześniu 2015 r. ceny żywca wieprzowego w Polsce będą niższe niż przed rokiem.

Przewiduje się, że przeciętne krajowe ceny skupu żywca wieprzowego we wrześniu mogą kształtować się na poziomie **4,40 - 4,70 zł/kg**.

Rynek wołowiny i cielęciny

Rosnące ceny żywca wołowego na rynku unijnym sprzyjały wzrostowi cen bydła w Polsce. W lutym 2015 roku, według danych GUS, cena bydła ogółem (bez cieląt) wynosiła 6,13 zł/kg i była o 2% wyższa niż w poprzednim miesiącu. Był to poziom zbliżony do notowanego przed rokiem.

Czynniki wpływające na poziom cen skupu to:

- pogłowie bydła oraz produkcja żywca wołowego,
- handel zagraniczny.

Biorąc pod uwagę wzrostowe tendencje w pogłowie bydła rzeźnego, a także utrzymujący się spadek pogłowia krów, w ocenie analityków ARR, w całym 2015 r. krajowa produkcja żywca wołowego może wzrosnąć o około 820 tys. ton. Potwierdzeniem prognozowanego wzrostu krajowej produkcji jest o 27,5% większy niż przed rokiem skup bydła.

W 2015 r. utrzymuje się spadkowa tendencja cen detalicznych kulinarnego mięsa wołowego. W okresie styczeń - luty 2015 r. ceny detaliczne tego gatunku mięsa były o 1,4% niższe niż rok wcześniej. Biorąc pod uwagę poprawę sytuacji dochodowej ludności, poziom spożycia wołowiny w 2015 r. może wzrosnąć do 1,7 kg na osobę. Rosnący popyt na wołowinę (m.in. krajów bałkańskich, azjatyckich i Stanów Zjednoczonych), a w efekcie wzrost światowych cen tego mięsa będzie sprzyjał utrzymywaniu się unijnych cen bydła na wysokim poziomie. Jednocześnie przewidywany wzrost światowej produkcji wołowiny będzie wywierał presję na ich spadek. Z uwagi na ukierunkowanie polskiej produkcji wołowiny na eksport unijny, zmiany cen bydła w kraju są zależne od zmian cen w UE. Wpływ na cenę krajową ma także kurs złotego.

Zespół Ekspertów ocenia, że krajowe ceny skupu bydła w drugim półroczu 2015 r. prawdopodobnie będą wyższe niż w analogicznym okresie 2014 r. Uwzględniając wahania sezonowe, przewiduje się, że do końca września 2015 r. ceny skupu żywca wołowego mogą kształtować się następująco:

bydło ogółem	5,80 - 6,20 zł/kg,
młode bydło rzeźne	6,10 - 6,50 zł/kg.

Rynek drobiu

W 2014 r. drób nadal był konkurencyjny cenowo w stosunku do mięsa czerwonego, co skutkowało wzrostem jego konsumpcji. Jednak notowany w 2014 roku spadek cen mięsa wieprzowego i wzrost jego spożycia przyczynił się do ograniczenia tempa wzrostu konsumpcji drobiu.

Zgodnie z szacunkiem IERiGŻ-PIB, bilansowe spożycie mięsa drobiowego w 2014 r. wyniosło 26,9 kg na

mieszkańca i było o 0,4 kg większe niż w 2013 roku. W 2015 r. przewiduje się dalszy wzrost konsumpcji mięsa drobiowego (do 27,2 kg na mieszkańca), ale tempo wzrostu nie będzie wysokie w związku z prognozowanym wzrostem spożycia wieprzowiny. Przewiduje się, że dynamika wzrostu produkcji drobiu w 2015 r. będzie zbliżona do notowanej w 2014 r. Zdaniem ekspertów, wzrost produkcji żywca drobiowego w Polsce będzie stymulowany większą opłacalnością produkcji (wynikającą ze spadku cen pasz), popytem eksportowym, a także konkurencyjnością drobiu wobec mięsa czerwonego.

Przewidywany wzrost produkcji potwierdzają wyniki skupu za dwa pierwsze miesiące 2015 r. Zgodnie z danymi GUS, w okresie styczeń - luty 2015 r. skup żywca drobiowego był o 14% większy niż przed rokiem.

W 2015 r. przewidywany jest dalszy wzrost eksportu drobiu z Polski. Zwiększeniu eksportu będzie sprzyjał prognozowany przez KE wzrost konsumpcji drobiu na rynku unijnym (o 1%) oraz popyt zagraniczny na unijny drób (skutkujący 2% wzrostem eksportu drobiu z UE).

Czynniki wpływające na poziom cen skupu:

- produkcja i skup mięsa drobiowego,
- handel zagraniczny,
- spożycie.

W trzecim kwartale 2015 r. przewiduje się wzrost cen kurcząt brojlerów. Wzrost ten będzie stymulowany przede wszystkim popytem eksportowym, a w mniejszym stopniu konsumpcją wewnętrzną.

Biorąc pod uwagę wahania sezonowe, Zespół Ekspertów przewiduje, że do września cena skupu kurcząt brojlerów będzie kształtować się na poziomie 3,60 - 3,90 zł/kg.

Rynek mleka i produktów mleczarskich

Przewiduje się, że w Polsce nadal będą zachodzić procesy restrukturyzacyjne prowadzące do koncentracji produkcji mleka. IERiGŻ-PIB przewiduje, że dynamika spadku pogłowia krów mlecznych w pierwszej połowie 2015 r. może jeszcze utrzymać się na poziomie około 2%, natomiast w drugim półroczu 2015 r. może ulec ograniczeniu do 1%. Na skutek przewidywane-

go dalszego wzrostu mleczności krów do 5700 l/szt., produkcja surowca w 2015 r. może wynieść 12,7 mld litrów. Przewidywany dalszy wzrost produkcji mleka w Polsce (od kwietnia 2015 r. nieograniczonej limitem), możliwa poprawa koniunktury na rynku światowym i utrzymanie się popytu na produkty mleczarskie ze strony krajów rozwijających się mogą spowodować, że surowiec będzie kierowany do produkcji mleka w proszku oraz masła. Jednocześnie produkcja artykułów mleczarskich o wyższym stopniu przetworzenia, w tym m.in. serów, może być nadal ograniczona ze względu na rosyjskie embargo. Na podstawie powyższych prognoz, analitycy ARR przewidują, że w 2015 roku, w Polsce, produkcja odtłuszczonego mleka w proszku może być o 6% większa niż w 2014 roku i osiągnie poziom 180 tys. ton, a produkcja masła – o 4% większa i wyniesie 188 tys. ton.

Czynniki wpływające na poziom cen:

- pogłowie krów i dostawy mleka w Polsce,
- produkcja odtłuszczonego mleka w proszku i masła,
- handel zagraniczny,
- spożycie mleka i jego przetworów.

Zespół Ekspertów ocenia, że przy przewidywanym wzroście podaży surowca po zniesieniu kwotowania produkcji mleka, ceny skupu mleka w drugim kwartale 2015 r. mogą jeszcze wykazywać tendencję spadkową. W trzecim kwartale 2015 r. ceny mogą wykazywać tendencję do wzrostu. We wrześniu br. cena mleka może być zbliżona do notowanej we wrześniu 2014 r. Eksperci prognozują, że ceny odtłuszczonego mleka w proszku do września 2015 roku mogą być stabilne, ale niższe niż w analogicznych miesiącach 2014 roku.

Uwzględniając wahania sezonowe, przewiduje się we wrześniu następujący poziom cen skupu mleka oraz cen zbytu przetworów mleczarskich:

mleko surowe	119,00 - 127,00 zł/hl,
masło w blokach	13,20 - 14,10 zł/kg,
odtłuszczone mleko w proszku	9,00 - 9,60 zł/kg. ■